

**A POLGÁRŐRSÉG
SZOLGÁLATI KÉZIKÖNYVE**

Budapest, 2009
Módosított kiadás

A POLGÁRŐRSÉG SZOLGÁLATI KÉZIKÖNYVE

A Polgárőrség Szolgálati Kézikönyvét (továbbiakban: Kézikönyv)

- a polgárőrsegről szóló 2006. évi. LII. törvény (továbbiakban Pötv.)
  - az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény és az
  - Országos Polgárőr Szövetség Szervezeti és Működési Szabályzata alapján, továbbá
  - a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.),
  - a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló III/1995. (III.1.) BM rendelet,
  - a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozó tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény,
  - a tűz elleni védekezésről, műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény,
  - a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről, és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény,
  - a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (továbbiakban: Avtv.),
  - a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.),
  - a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.),
  - a Büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény,
  - a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény és a
  - KRESZ egyes vonatkozó előírásainak figyelembevételével
- az Országos Polgárőr Szövetség Elnöksége 2006. szeptember 1-én ELN/31/2006 számú határozatával fogadta el.

Az első kiadást készítette:

Gyergyai György nyá. r. alezredes

Szaklektorok:

Haraszthy László (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)

Jenei Zoltán (Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium)

dr. Muhoray Árpád pv. vezérőrnagy (Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság)

dr. Sütő Tamás hőr. vezérőrnagy (Határőrség)

dr. Szabadfi Árpád r. dandártábornok (ORFK)

A Kézikönyv módosított 2009. évi kiadása a 2009. évi LXXXIV. törvény – a közbiztonság és a közrend védelmében, illetve fenntartásában közreműködő szervezetekre vonatkozó egyes törvények – Polgárőrsegre vonatkozó fejezetének, a BTK – a jogos védelem és a végszükség törvényi tényállásának –módosításáról szóló 2009. évi LXXX. törvény valamint 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet és az OPSZ Alapszabályzatának rendelkezéseivel került kiegészítésre.

A polgárőrség kézikönyvének módosítását az Országos Polgárőr Szövetség elnöksége 2009. szeptember 25-én Eln40/2009. számú határozatával fogadta el.

A módosításokat Gyergyai György nyá. r. alezredes készítette

Szaklektor

Zámbó Péter r. ezredes

Felelős kiadó: Dr. Túrós András OPSZ elnök

I. FEJEZET ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A polgárőrség Szolgálati Kézikönyvének rendeltetése

1. A Szolgálati Kézikönyv (a továbbiakban: Kézikönyv) azzal a rendeltetéssel készült, hogy a polgárőr szervezetek tevékenységi körébe tartozó, az állampolgárok közösségei által vállalt feladatok ellátásának egységes rendjét meghatározza annak érdekében, hogy a polgárőrök szolgálat közbeni tevékenysége megfeleljen a törvényességnek, a vonatkozó jogszabályok előírásainak, az emberi jogok tiszteletben tartásának és a polgárőr mozgalom alapvető céljainak. Továbbá útmutatást adjon az önálló jogi személyiségű polgárőr tagszervezeteknek tevékenységük és szolgálatellátásuk zavartalan végzéséhez.
2. A Kézikönyvet a szervezeti és működési kérdéseket illetően az Országos Polgárőr Szövetség Alapszabályával, Szervezeti és Működési Szabályzatával, valamint az Országos Polgárőr Szövetség Etikai Kódexével¹ és az Országos Polgárőr Szövetség Etikai Eljárási Szabályzatával együtt kell alkalmazni és kezelni.

A Kézikönyv hatálya

3. A Kézikönyv hatálya kiterjed az Országos Polgárőr Szövetséghez tartozó (a továbbiakban: OPSZ), a megyei és a budapesti polgárőr szövetségekre (a továbbiakban: területi szövetségek), a polgárőr egyesületekre és azok tagjaira.

A Polgárőrök jogállása és védelme

4. A Pótv. alkalmazásában a helyi polgárőr szervezet tagja a Büntető Törvénykönyvben (a továbbiakban Btk.) meghatározottak szerint – tevékenysége ellátása során – közfeladatot ellátó személy, aki önként vállalja a polgárőrség tevékenységében való közreműködést.
5. A polgárőr
  - a) a közbiztonság fenntartását hivatásszerűen végző szerv (rendvédelmi szervek) tagjának jogszerű intézkedéséhez nyújtott segítsége során és azzal összefüggésben a hivatalos személy támogatójára (Btk. 231. §) vonatkozó, továbbá
  - b) a külön jogszabály által meghatározott állami szervvel, önkormányzatokkal kötött megállapodás (pl.: együttműködési megállapodás) alapján végzett, közfeladatnak minősülő tevékenysége során a közfeladatot ellátó személyre vonatkozó jogi védelemben részesül (Btk. 230. §).

A Polgárőrség együttműködése a Pótv. alapján

6. A Polgárőrség tevékenysége során kölcsönösen együttműködik:
  - a) a helyi önkormányzatokkal, az állami és önkormányzati szervezetekkel, a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségével,
  - b) a rendőrséggel, a katasztrófavédelem, illetve
  - c) a vám- és pénzügyőrség szerveivel,
  - d) a környezet- és természetvédelmi szervezetekkel, a természetvédelmi őrszolgálattal,
  - e) a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságokkal,
  - f) az önkormányzati mezei őrszolgálat mezőőreivel,
  - g) a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamarával,

¹ A Kódexet az OPSZ elnöksége a 2007. január 19-én megtartott ülésén, az ELN/3/2007 számú határozatával fogadta el.

- h) továbbá amely szervezettel (pl. Magyar Posta, MÁV Zrt., mobil telefontársaságok stb.) a szövetség (egyesület) megállapodást köt.
7. Az együttműködés különösen a tevékenységek közös ellátását, a szakmai tevékenység segítését, a kölcsönös tájékoztatást, a tevékenység összehangolását, valamint a képzési programokban való részvétel elősegítését jelenti.
  8. Az együttműködő szervekkel történő közös feladat-vagy szolgálatellátás esetén a polgárőr tevékenysége különösen a felvilágosításra, tájékoztatásra, meghatározott események helyszínén való tartózkodásra, ott a rend fenntartásában való közreműködésre, objektum, közterület vagy esemény megfigyelésére, továbbá az eljáró szerv tevékenységének támogatására és segítésére terjedhet ki.
  9. Az együttműködés tartalmi elemeit, a közös feladatok ellátásának rendjét a felek írásbeli együttműködési megállapodásban rögzíthetik.

A szolgálati fellépés szabályai

10. A Pötv. alapján a Polgárőrség és a polgárőrök tevékenységük ellátása során hatósági jogkörrel nem rendelkeznek, kényszerítő eszközt nem alkalmazhatnak. A Polgárőrség a lakosság bizalmából működik.
11. A polgárőr által tevékenysége során viselt formaruha a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy más hatóság tagjainak egyenruhájához való hasonlósága miatt megtévesztésre nem lehet alkalmas. A polgárőr hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rangjelzést nem használhat, illetve gépjárművén csak a „POLGÁRŐRSÉG” feliratot helyezheti el (2. és 3. számú melléklet). A ruhán/gépjárművön a „POLGÁRŐRSÉG” felirat - alatta, kisebb betűmérettel - kiegészíthető a „CIVIL CRIME PREVENTION” felirattal, valamint a település/egyesület/szövetség emblémájával, amelyek kar-felvarróként is alkalmazhatók.
12. A polgárőr tevékenysége során nem tarthat magánál közbiztonságra különösen veszélyes eszközt (a gázspray kivételével), és nem viselhet lőfegyvert. Gázsprayt kizárólag csak az alkalmazásra felkészített, nagykorú polgárőr tarthat magánál és használhat.
  - a) A polgárőr kizárólag jogos védelmi helyzetben használhat gázspray-t. A gázspray használata esetén kerülni kell a sérülés okozását
  - b) A polgárőr a gázspray használata során megsérült személy részére - amint ez lehetséges - köteles segítséget nyújtani, szükség esetén pedig gondoskodni arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.
13. A polgárőr tevékenysége során megkülönböztető polgárőr formaruhát vagy láthatósági sárga mellényt, illetve dzsekit stb. köteles viselni, amely jól látható „POLGÁRŐRSÉG” felirattal van ellátva. Ez alól kivétel, ha valamely rendészeti szerv speciális figyelőszolgálatot kér. A polgárőr a szolgálat teljesítésekor köteles magánál tartani polgárőr igazolványát és viselnie kell (kivéve a speciális szolgálatot, amikor csak magánál kell tartania) a polgárőr jelvényt (1. sz. melléklet).
14. A polgárőr tevékenysége során jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt visszatartani. Köteles azonban az elfogott személyt a büntetőeljárásról szóló törvény szerint eljárni jogosult nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni, ha erre nincs módja, az illetékes szervet nyomban értesíteni.

15. A polgárőr szolgálati fellépése során ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, mint bármelyik állampolgár, csak a Btk.-ban és a Ptk.-ban, valamint a büntetőeljárásról és a rendőrségről szóló törvényekben meghatározott esetekben és körülmények között jogosult fellépni (beavatkozni).

A polgárőr a szolgálat teljesítése során szeszes italt nem fogyaszthat, és nem állhat alkohol vagy más bódító hatású szer befolyása alatt.

16. A polgárőr a tevékenysége során birtokába jutott személyes adatok megismerése és adatkezelése tekintetében a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvény rendelkezései szerint köteles eljárni.

A polgárőr tevékenység alapvető feladatai

17. A polgárőr szervezetek tevékenységük során az alábbi feladatok ellátását végezhetik:

- a) a közrend, a közbiztonság védelmében, az államhatár őrzésében és rendjének fenn tartásában, a katasztrófa és veszélyhelyzet, továbbá a környezet veszélyeztetettségének, károsításának, rongálásának megelőzésében és elhárításában, következményeinek felszámolásában való közreműködés;
- b) bűn- és baleset-megelőzési, áldozatvédelmi, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi tevékenység támogatása, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítése;
- c) a rendőrségről szóló törvény alapján a rendőrkapitányok, a megyék (főváros) tekintetében a rendőrfőkapitány és az illetékességi területen működő önkormányzatok által létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottság munkájában való részvétel;
- d) folyamatos kapcsolattartás a kézikönyv 6. pontjában felsorolt együttműködő - helyi, területi és országos hatáskörű - szervekkel, kölcsönös segítségnyújtás egymásnak a feladatok ellátásában;
- e) közreműködés a bűncselekmények megelőzésében és felderítésében, az eltűnt személyek felkutatásában;
- f) önálló, illetve közös szolgálat vagy feladat teljesítésével való részvétel a kézikönyv 6. pontjában felsorolt együttműködő szervek szakmai tevékenységének segítségével;
- g) közreműködés a lakosok személyének és javainak védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában;
- h) közreműködés a települési önkormányzatok felkérésére az önkormányzati rendezvények biztosításában.

A polgárőr szervezetek szövetségének tevékenységét a központi költségvetés az éves költségvetési törvényben meghatározottak szerint támogatja, feltéve, hogy a polgárőrség legalább három feladatot ellát a fentiekben felsoroltak közül.

Polgárőr szolgálat

18. Polgárőr szolgálatnak minősül a Polgárőr mozgalom célkitűzéseinek megvalósítása érdekében végzett minden oktatási-, képzési-, felvilágosító- és propaganda-kiadványterjesztési, ügyeleti, felügyeleti figyelő-jelző, kölcsönös tájékoztatási, közreműködői és az együttműködőkkel való közös (vagy - felkérésre - önálló) tevékenység, amely

- a) a polgárőr szervezet (egyesület) feladattervében (munkatervében) szerepel,
- b) a polgárőr szervezet szolgálat-tervezetében előzetesen rögzítésre került,
- c) a hatóság hivatalos eljárásában soron kívüli felkérés alapján, vagy,
- d) bűncselekmény, szabálysértés, baleset, elemi csapás, katasztrófa-helyzet észlelése esetén azonnali közreműködést igényel,
- e) továbbá az önállóan végzett megelőző tevékenység.

A polgárőr akkor tekinthető szolgálatban állónak, ha érvényes szolgálatvezénylés alapján a fenti követelményeknek megfelelő feladatokat teljesít. A polgárőr szolgálatának teljesítését a polgárőr egyesületnél nyilván kell tartani.

Segítségnyújtási, értesítési, és közreműködési kötelezettségek

19. A polgárőrnek tevékenysége során eleget kell tennie a törvény által előírt alábbi segítségnyújtási, értesítési és közreműködési kötelezettségeknek, amelyek minden állampolgárra vonatkoznak:

- a) mindenki köteles a tőle elvárható segítséget nyújtani sérült vagy közvetlen veszélyben lévő személynek, akinek élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van (Btk. 172. §);
- b) aki tüzet vagy közvetlen tűzveszélyt észlel, köteles azt haladéktalanul jelezni a tűzoltóságnak, vagy ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek vagy a mentőszolgálatnak, illetőleg a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának (a tűz elleni védekezésről, műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. tv. 5. §(1) bek.);
- c) a tűzoltásban, a műszaki mentésben - ellenszolgáltatás nélkül – az életkoruk, egészségi-fizikai állapotuk alapján elvárható személyes részvétellel és adatok közlésével köteles mindenki közreműködni (1996. évi XXXI. tv. 6. § (1) bek.);
- d) katasztrófa, vagy veszélyének észlelése, vagy arról való tudomás szerzése esetén mindenki köteles haladéktalanul bejelenteni azt a katasztrófavédelem hivatalos szerveinek, illetve az önkormányzati tűzoltóságnak és a polgármesteri hivatalnak (A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. tv. 24. § (1) bek.); a katasztrófavédelem közvetlen irányításáért felelős vezető felszólítására az állampolgárok és szervezetek a védekezést kötelesek elősegíteni:
  - adat és egyéb információk közlésével,
  - közvetlen részvétellel,
  - a védekezés céljára alkalmas ingó és ingatlan dolog rendelkezésére bocsátásával, igénybevételének türésevel.

A kötelezettség csak akkor tagadható meg, ha teljesítésével a felszólított önmaga vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét közvetlen és súlyos veszélynek tenné ki.

Bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása

20. A polgárőr jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt elfogni, ha
- a) az elkövetési magatartás bűncselekményt valósít meg (tehát szabálysértés elkövetése esetén nincs ilyen jogosultság);
  - b) az elfogott személy maga a bűncselekmény elkövetője;
  - c) az elfogott személyt a bűncselekmény elkövetése közben érték tetten.

Az elfogott személyt a polgárőr köteles haladéktalanul átadni a nyomozó hatóságnak, ha erre nincs módja, azonnal értesítenie kell a rendőrséget (Büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. 127. § (3) bek. és a Pötv. 4. §).

21. Az elfogott személy a hatóság megérkezéséig történő visszatartása, az eltávozás megakadályozása szükség esetén fizikai erő alkalmazásával (megfogással, lefogással) is történhet. A fizikai erő alkalmazása nem fajulhat bántalmazássá, nem okozhat sérülést vagy dologi kárt.

Az elkövetőt nem lehet a helyszínről elvinni – az egészségügyi ellátás kivételével –, a nyomozó hatóság értesítése előtt még rövidebb vagy hosszabb ideig fogva tartani,

kihallgatni stb. Szigorúan tilos a bekövetkezett jogsérelem miatt az elfogott személyt bántalmazni, vagy bármi más módon elégtételt venni.

Beavatkozás jogtalan támadás és végszükség esetén

22. A polgárőr saját, illetőleg mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárítása érdekében vagy végszükség esetén beavatkozhat. Amennyiben a jogos védelmi helyzet (*Btk. 29. §*) vagy a végszükség (*Btk. 30. §*) fennáll, a Btk-ban nevesített büntethetőséget kizáró okok alapján a beavatkozó cselekménye nem büntethető.
- Nem büntethető, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedségből, vagy menthető felindulásból lépi túl.
  - Nem büntethető (*Btk. 29/A §*), aki a saját illetőleg mások személye, vagy javai ellen jogtalan támadás megelőzéséhez szüksége védelmi eszközt alkalmaz, ha az az élet kioltására nem alkalmas, és annak folytán a jogtalan támadó szenved sérelmet, továbbá a védekező a sérelem elkerülése érdekében mindent meg tett, ami tőle az adott helyzetben elvárható volt.
  - Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját illetőleg más személynek, vagy javainak közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből történő mentéséhez szükséges, és kisebb sérelmet okoz, mint amelynek elhárítására irányul.
  - Nem büntethető, aki ijedségből, vagy menthető felindulásból okoz akkora, vagy nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett.
  - Nem állapítható meg végszükség annak javára, akinek a veszély előidézése felróható, továbbá, akinek a veszély vállalása foglalkozásánál fogva kötelessége.
23. A jogos védelem egyik kritériuma a jogtalan támadás, amely kimeríti valamely bűncselekmény törvényi tényállását. A támadásnak megkezdettnek, folyamatban lévőnek vagy közvetlenül fenyegetőnek kell lennie. Nem áll fenn a jogos védelmi helyzet, ha az elkövető felhagy támadó vagy fenyegető magatartásával. Ugyanakkor a megtámadott személy nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.
24. A jogos védelem második kritériuma az elhárító cselekmény szükségessége és arányossága. A támadás legyőzéséhez alkalmazott cselekmény, védelmi eszköz szükségességét a támadás minősége, mértéke, intenzitása és az adott helyzet mérlegelése alapján kell elbírálni. Nem lehet olyan védelmi eszközt alkalmazni, mely alkalmas az élet kioltására. Az arányosság azt jelenti, hogy a sérelem, amelyet az elhárító cselekmény okoz, ne legyen aránytalanul nagyobb, mint amelyet a jogtalan támadás okozott volna, kivéve, ha ijedségből, vagy menthető felindulásból lépi túl.
25. Végszükségben cselekszik, aki a saját, illetőleg a mások személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelmében így jár el, feltéve, hogy a veszély előidézése nem róható terhére, és a cselekménye kisebb sérelmet okoz, mint amelynek elhárítására törekedett, kivéve, ha ijedségből, vagy menthető felindulásból okoz akkora vagy nagyobb sérelmet, mint aminek elhárítására törekedett.
26. A végszükség törvényi tényállásának legfontosabb jellemzői és kritériumai a következők:
- a veszély csak „tényleges” lehet,
  - a veszélyhelyzetnek közvetlennek kell lennie,
  - a veszélyt másként nem lehet elhárítani,
  - az elhárító személynek vétkesnek kell lennie.

27. A végszükség rendszerint természeti katasztrófák, tűzvész, árvíz, földrengés okozta közveszély esetén fordulhat elő, de előidézheti egy megvadult állat támadása is. A végszükség helyzetet olyan emberi magatartás is okozhatja, amely nem minősül jogtalan támadásnak. A végszükségben beavatkozó személy cselekményét más körülmények között bűncselekményként kellene elbírálni (pl.: támadó állat elpusztítása, magánlakásba behatolás stb.).

Birtokvédelem jogos önhatalommal

28. A birtokost birtokvédelem illeti meg, ha birtokától jogalap nélkül megfosztják vagy birtoklásában zavarják (Polgári Törvénykönyv 188. § (1) bek.). A birtokos a birtoka ellen irányuló támadást - a birtok megvédéséhez szükséges mértékben - önhatalommal is elháríthatja (Ptk. 190. § (2) bek.). Az elvesztett birtok visszaszerzése érdekében önhatalmúlag csak akkor lehet fellépni, ha más birtokvédelmi eszközök igénybevételével járó időveszteség a birtokvédelmet megghiúsítaná (Ptk. 190. § (2) bek.).

29. Önhatalommal nem csak a tulajdonos élhet, hanem a polgárőr is, ha a dolog vagy ingatlan védelmét rá bízták.

30. A jogos önhatalommal történő birtokvédelem, illetve a birtoksérelem megakadályozása történhet:

- saját testi erővel,
- maga által használt eszközökkel,
- mechanikai és elektronikai biztonságtechnikai eszközökkel,
- házőrző vagy őrkutya és
- élőerő alkalmazásával.

Igazoltatás kezdeményezése

31. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 24. § (4) bek. alapján a rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására.

32. Abban az esetben, ha a polgárőrnek jogos érdeke fűződik más személy igazoltatására, a rendőr helyszínre hívásával kezdeményezheti az igazoltatást, miután személy azonosságát igazolja.

33. Az igazoltatás kérésének a rendőr akkor tesz eleget, ha:

- a kérőnek jogos érdeke (pl.: kártérítési igény, feljelentés tétel stb.) fűződik ahhoz, hogy megismerje más személy személyazonosító adatait,
- a rendőrhatalóság előtt hitelt érdemlően (pl.: okirattal, tanúval) tudja igazolni az adatok megismerésének jogosságát.

Feljelentés bűncselekmény vagy szabálysértés miatt

34. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. 171. § (1) bek. alapján bárki tehet feljelentést a tudomására jutott bűncselekmény miatt.

35. A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. 82. § (1) és (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szabálysértési eljárás feljelentés, illetőleg a szabálysértési hatóság részéről eljáró személy észlelése vagy tudomása alapján indulhat meg. A feljelentést - ha jogszabály másként nem rendelkezik szóban vagy írásban bármely személy vagy szerv megteheti.

Felvilágosítás adás

36. A polgárőr a hozzá fordulóknak - a személyes adatok védelmére vonatkozó törvényi előírások betartása mellett - a szükséges felvilágosítást legjobb tudása szerint adja meg.

II. FEJEZET

A POLGÁRŐR KÖZTERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI SZOLGÁLATA ELLÁTÁSÁNAK SZABÁLYAI

Figyelő-jelző szolgálat

37. A településeken a lakókörnyezetben és közterületen, valamint mezőgazdasági területeken előforduló bűncselekmények, szabálysértések megelőzése, megakadályozása, felfedése céljából a polgárőrök figyelő-jelző szolgálatot teljesítenek.

38. A figyelő-jelző szolgálat végrehajtható álló őrökkel vagy mozgó járőrözéssel, folyamatos vagy időszakos megfigyeléssel. Törvénysértés, rendellenesség, nem kívánatos jelenség, esemény észlelése esetén a polgárőr értesíti az intézkedésre jogosult hatóságokat (pl.: önkormányzat, rendőrség), szerveket (pl.: mentők).

39. A figyelő-jelző szolgálatot végrehajtó polgárőr leggyakoribb feladatai:

- a) a település egészén vagy egy részén a közbiztonság általános állapotának, továbbá
- b) a személy-és vagyonbiztonság helyzetének, valamint
- c) ismeretlen személyek mozgásának figyelemmel kísérése;
- d) a lakókörnyezetben, a lakóházak, lakások, vikendházak, gazdasági épületek, gép járműtároló helyek, parkolók, egyes közintézmények (pl.: iskola, óvoda, polgármesteri hivatal, posta, templom stb.) és a közterületek bűncselekményektől (pl.: betörés, lopás, rongálás), egyéb káreseményektől való megóvása;
- e) környezetkárosítók megfigyelése, illegális személtlerakást elkövetők kilétének megállapítása;
- f) a közlekedés biztonságára veszélyt jelentő cselekmények, helyzetek felfedése (pl.: közlekedési jelzőtáblák eltulajdonítása vagy megrongálása, gyermekeket veszélyeztető forgalmi rend stb.);
- g) az iskolák közelében (különösen a tanévkezdéshez kapcsolódó akció során) a balesetmentes közlekedés biztosítása;
- h) a különböző (önkormányzati, egyházi, kulturális, sport stb.) helyi rendezvények biztosítása;
- i) mezőgazdasági területeken a termés, gépek, haszonállatok megóvása;
- j) közös járőrözés a rendőrséggel, támogatás nyújtás az intézkedéseik végrehajtása során;
- k) a polgári védelmi tevékenységgel összefüggő biztonsági feladatok ellátásában való közreműködés;
- l) pénzt kézbesítő postás vagy díjbeszedő kísérése (pl.: nyugdíjfizetéskor);
- m) mezőgazdasági őrökkel, természetvédelmi őrökkel közös figyelő szolgálat teljesítése;
- n) lakóközösségek által magánerejből létesített vagyonvédelmi jelzőberendezések, megfigyelő eszközök felügyelete.

40. A polgárőrök közterületen és mezőgazdasági területen:

- a) legalább ketten együtt,

- b) polgárőr vagy a polgárőrséget támogató szervek diszpécser központjával vagy ügyeletével összeköttetési lehetőséggel rendelkezve,
- c) a polgárőrséghez való tartozást demonstráló polgárőr formaruha, megkülönböztető mellény viselésével teljesítsenek figyelő-jelző szolgálatot.

Felkészülés a szolgálatra

Feladatok a szolgálat megkezdése előtt

- 41. A polgárőr a szolgálat megkezdése előtt győződjön meg a szolgálat ellátásához szükséges felszerelésének meglétéről, a formaruha rendezettségéről és az eszközök működőképességéről.
- 42. Gépjármű igénybevétele esetén ellenőrizze üzemképességét, a kormány, a fékrendszer, az irányjelző és a világító berendezések működő képességét és a KRESZ szabályoknak megfelelő felszereltségét és állapotát, továbbá a polgárőri jellegű tükröző jelzések meglétét, épségét, láthatóságát (3. sz. melléklet).
- 43. A polgárőr a szolgálat megkezdése előtt tájékozódjon, hogy az egyesület működési területén milyen események történtek, milyen feladatokat oldottak meg, szolgálati ideje alatt mire fordítson kiemelt figyelmet.
- 44. Azoknál a polgárőr egyesületeknél, ahol állandó diszpécser szolgálat vagy szolgálat-szervező működik, célszerű rendezett formában gyűjteni és a szolgálatba lépő polgárőrnek átadni a közbiztonsággal kapcsolatos információkat, szolgálati tapasztalatokat. A feltételek megléte esetén a polgárőr egyesület kijelölt tagja a szolgálatba lépők részére tájékoztatást (eligazítást) is tarthat.
  - a) Ahol nincs állandó diszpécser szolgálat, a szolgálatvezénylés alapján eligazító és beszámoltató füzetet kell vezetni;
  - b) az eligazító füzetbe a szolgálatba lépők tájékoztatását és feladatait a 45. pontban megfogalmazottak szerint a szolgálatvezénylésért felelős személynek előzőleg rögzítenie kell;
  - c) a beszámoltató füzetbe a szolgálatból bevonuló polgárőrök rögzítik a szolgálat során szerzett tapasztalataikat, észrevételeiket, az egyes eseményeket és az azokkal kapcsolatos eljárásokat.
- 45. A szolgálatba lépést megelőző tájékoztatón, eligazításon az alábbiakra kell a polgárőrök figyelmét felhívni:
  - a) szolgálatuk kezdetének és befejezésének időpontjára;
  - b) a település közbiztonsági és közlekedés-biztonsági helyzetének időszerű jellemzőire;
  - c) a rendőrségtől kapott legutóbbi felkérésekre (pl.: személy- és tárgykörözések, eltűnt személyek);
  - d) milyen útvonalon, melyik irányokba célszerű járőrözni a szolgálat során;
  - e) mire fordítsanak kiemelt figyelmet (pl.: üresen álló hétvégi házak, idegenforgalmi központi helyek, autóparkolók stb.);
  - f) milyen berendezési-, felszerelési-, jelzőtárgyak meglétét és épségét ellenőrizzék a járőrözés során (pl.: közvilágítás, közlekedési jelzőtáblák, parkok, játszótérek felszerelése stb.);
  - g) milyen polgárőr csoportok vannak szolgálatban még a közelükben;
  - h) kivel, hogyan tartsanak kapcsolatot.

Közös szolgálat ellátása

46. Amennyiben a polgárőr rendőrrel, az önkormányzat közterület felügyelőjével, természetvédelmi őrrrel stb. teljesít közösen szolgálatot, ez esetben részt kell vennie a szolgálatot megelőző közös eligazításon. A polgárőrnek az eligazításon úgy kell megjelennie, hogy az eligazítás befejezését követően azonnal meg tudja kezdeni a közös szolgálatot. Az eligazításon elhangzott legfontosabb tudnivalókat a polgárőr jegyezze fel a jegyzetfüzetébe, szükség esetén pedig saját feladatára vonatkozóan tegyen fel kérdéseket.
47. A polgárőr szolgálat megkezdését (befejezését) az együttműködési megállapodásban foglaltak szerint jelenteni kell a rendőrség ügyeleti szolgálatára.
48. Közös szolgálat esetén - az együttműködési megállapodásban foglaltak alapján - a rendvédelmi szervek tulajdonát képező eszközök közül a rendvédelmi szerv járőrvezetőjének hozzájárulása, utasítása alapján kezelheti:
- a tárgykörözést segítő elektronikai berendezést,
  - a kézi, vagy állványos sebesség-ellenőrző készüléket,
  - a világító eszközt,
  - a kép- és hangrögzítő berendezést.

A polgárőr felszerelése

49. A polgárőrnek figyelő-jelző szolgálatban az alábbi felszerelési tárgyakat kell magánál tartani:
- személyi, vagy a személyazonosság igazolására alkalmas más igazolvány (útlevél, jogosítvány) és polgárőr igazolvány,
  - polgárőr szolgálati jelvény (1. sz. melléklet),
  - jegyzetfüzet és íróeszköz,
  - értesítésre, bejelentésre vagy folyamatos összeköttetésre alkalmas hírközlő eszköz (pl.: mobil telefon, URH rádiókészülék vagy nyilvános telefon használatához telefonkártya, pénzérme),
  - polgárőr formaruha vagy láthatósági mellény (Pótv. 3. § (4) bek.),
  - jelzőtárcsa, illetve piros fényt adó lámpa.
50. A polgárőr felszereléséhez saját elhatározása folytán, vagy az eligazításon elhangzott felkérés alapján még az alábbiak tartozhatnak:
- polgárőrséghez való tartozást jelző formaruha, vagy felső ruházat (pl.: póló, ing, sapka) (2. sz. melléklet),
  - láthatósági mellény (citromsárga vagy narancssárga színű) „POLGÁRŐRSÉG” felirattal (2. sz. melléklet),
  - elemlámpa vagy kézi reflektor,
  - távcső és/vagy éjjellátó eszköz,
  - képrögzítő eszköz (fényképezőgép vagy videokamera),
  - térkép, vázlat,
  - tárgykörözést segítő elektronikai berendezés,
  - gázspray, melynek típusa megegyezik a rendőrségnél rendszeresített típussal,
  - jelzőtárcsa, piros fényt adó lámpa,
  - kiképzett, vizsgáztatott kutya. (A vizsgáztatott kutyára vonatkozóan a személy-és vagyongvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló, 2005. évi CXXXIII törvény 27. § (5) bekezdésében foglaltakat irányadónak kell tekinteni.)

A könnygázsóró palack használatának szabályozása

51. A polgárórségról szóló törvény alapján nagykorú polgárór a szolgálat ellátása során gázspray tarthat magánál, és használhat.

a.) Könyngázsóró palack birtoklása:

A polgárór csak a rendórségnél rendszeresítettel megegyező típusú könnygázsóró palackkal rendelkezhet. A könnygázsóró palackot a polgárór egyesület a rendórségtól együttműködési megállapodás alapján, a polgárór tevékenység szabályozásáért felelős miniszter rendeletében meghatározott módon igényelhet és kezelhet.

A polgárór egyesület könnygázsóró palackot csak nagykorú polgárór részére adhat át használatra. Az átvevő polgárór felelős az eszköz biztonságos tárolásáért, megóvásáért, jogszerű használatáért. A könnygázsóró palackot polgárór szolgálaton kívül az illetéktelen hozzáférést kizáró módon, elzárva köteles tartani. Tilos őrizetlenül hagyni, vagy a használatára nem jogosult személy őrizetére bízni.

Könyngázsóró palackot a ruházat alatt rejtve kizárólag nagykorú polgárór birtokolhat és használhat a polgárór tevékenységének végzése során.

b.) A könnygázsóró palack használata:

A könnygázsóró palackot a polgárór, kizárólag jogos védelmi helyzetben, a saját elhatározása alapján, a saját illetőleg a mások személye, javai vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárítására használhatja. Könyngázsóró palack használatára a polgárór nem utasítható.

A könnygázsóró palack alkalmazását meg kell előznie:

- a jogtalan támadás abbahagyására irányuló felhívásnak,
- figyelmeztetésnek, hogy könnygázsóró palack alkalmazására kerül sor.

A megelőző felhívás és figyelmeztetés részben vagy egészben elhagyható, ha a késedelem súlyos következménnyel járhat.

A könnygázsóró palack nem alkalmazható:

- intézkedés kikényszerítésére,
- passzív ellenszegülés megtörésére,
- megtorlásként,
- a jogtalan támadás megszűnése után.

A könnygázsóró palack használata esetén kerülni kell a sérülés okozását. A polgárór a gázspray használata során megsérült személy részére - amint ez lehetséges - köteles segítséget nyújtani, szükség esetén pedig gondoskodni arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.

Azt a személyt, aki a szolgálatban jogszerű tevékenységet folytató polgárórral szemben jogtalan támadást intéz és ennek elhárítása érdekében könnygázsóró palack alkalmazására kerül sor – amennyiben a helyszínen lévő polgárórok és segítők erőfölénye azt biztonságosan lehetővé teszi – el kell fogni, és a rendórség helyszínre érkezéséig a helyszínen vissza kell tartani.

A könnygázsóró palack alkalmazásáról a rendórséget akkor is haladéktalanul értesíteni kell, ha a jogtalan támadás mások személye, javai vagy közérdek ellen irányult, vagy a támadó személy a helyszínről elmenekült.

c.) A könnygázsóró palack használatának bejelentése:

A polgárór a gázspray használatát – legkésőbb az alkalmazást követő munkanapon – az egyesület elnökének útján írásban köteles bejelenteni a használat helye szerint illetékes

rendőrkapitányságon. A bejelentésben ismertetni kell a gázspray használatának okát, továbbá mindazon körülményeket, amelyek az intézkedés jogszerűségének és szakszerűségének vizsgálatához elengedhetetlenek.

A gázspray használatáról készült bejelentés tartalmazza különösen:

- a könnygázzsóró palackot alkalmazó polgárőr adatait,
- mikor,
- hol,
- kivel szemben, milyen típusú gázsprayt használt,
- a használat eseményszerű okát,
- a megelőző intézkedéseket,
- sérülés történt-e, és ha igen milyen sérülés történt,
- sor került-e elsősegélynyújtásra, orvosi ellátásra, hol tartózkodik a sérült;
- amennyiben orvosi ellátásra sor került, az orvos adatait, a mentőautó forgalmi rendszámát;
- károkozás történt-e, ha igen, milyen jellegű a kár;
- a helyszínrre, a tanúkra, egyéb körülményekre vonatkozó adatokat.

A polgárőrség gépjárművein feliratok, emblémák, címerek elhelyezésének rendje

52. A polgárőr szolgálatra használt gépjárműveken (3. sz. melléklet) a polgárőrséghez tartozást szimbolizáló jelöléseket az alábbiak szerint kell alkalmazni:

- a gépjármű oldalán (az ajtók középmagasságában) és a motorháztetőn „POLGÁRŐRSÉG” felirat (matrica vagy festés),
- a gépjármű jobb- és baloldali első ajtaján az OPSZ vagy a polgárőr egyesület emblémája,
- a gépjármű tetején keresztben „POLGÁRŐRSÉG” feliratú, folyamatosan fehérfényt adó lámpatest (fényhíd).

53. A polgárőrségi gépjárműveken tilos elhelyezni (kivéve azokat a gépjárműveket, amelyek - pl.: önkéntes tűzoltó, vérszállító, speciális hegyi-, vízi-, katasztrófa-védelmi mentő - eredetileg is rendelkeznek megkülönböztető jelzés, illetve egyéb jelzés használatára szóló engedéllyel):

- mobil vagy rögzített megkülönböztető jelzést adó készüléket (villogó kék fényt vagy kék-piros fényt és szirénát),
- villogó piros fényjelzést,
- és a 3. számú mellékleten látható jelzéseken túl más matricát, fényvisszaverő csíkot.

A polgárőr szolgálat ellátása

Jelenlét a közterületeken

54. A polgárőr közterületi szolgálatának alapvető rendeltetése, hogy jelenlétével megvédje az adott területet, létesítményt a jogsértést elkövetni szándékozó személyektől, megelőzze a bűnelkövetési alkalmak kialakulását, megakadályozza a vagyon elleni bűncselekmények elkövetését, továbbá felfigyeljen azokra a rendellenességekre, veszélyhelyzetekre, melyek zavarják a köznyugalmat, kedvezőtlenül befolyásolják az állampolgárok biztonságérzetét.

55. Törekedni kell arra, hogy a polgárőr járőr mozgása, közterületi jelenléte észlelhető, látható legyen. Ennek a kritériumnak való megfelelés érdekében a polgárőr járőr:

- viseljen (településenként, egyesületenként egységes) formaruhát vagy megkülönböztető mellényt,

- b) a járdán a járdaszegélyekhez közel haladjon,
- c) éjszaka a járőr egy vagy két tagja a közvilágítás által megvilágított oldalon haladjon, sötét helyeken pedig folyamatosan használják az elemlámpát,
- d) egy helyben 15-20 percig tartózkodjon, vagy a forgalmasabb közterületeken (pl.: csomópontok, állomások, pályaudvarok) a szükséges ideig legyen jelen.

56. A gépjárművel szolgálatot teljesítő járőr lehetőségei szerint figyelje meg a járőrözésre kijelölt útvonalon a közlekedési rendet zavaró rendellenességeket, a közterületen és egyes létesítményeknél a veszélyhelyzeteket. A gépjárműablakát - ha erre módja van - tartsa nyitva, hogy a külső zajokat, esetleges segélyhívást meghallja. A polgárőr kerékpáron, segédmotoros kerékpáron, motorkerékpáron is teljesíthet szolgálatot.

57. Rendőr közös szolgálat esetén a polgárőrség gépjárművét polgárőr vezesse, a rendőr járőr egy tagja a járőrvezető. A rendőrségi gépjárműben - ha a rendőr járőr két vagy több fős - a polgárőr a hátsó ülésen foglaljon helyet.

Jelenlét a természeti és mezőgazdasági területeken

58. Lakott területen kívül (vagy külterületen) a polgárőr láthatóságára vonatkozóan az 50. és 55. pontban lévő ajánlások az irányadóak. Ezek figyelembevétele mellett több biztonsági szabályt kell betartani a polgárőröknek:

- a járőr tagjai ne egymás mellett, hanem egymás mögött 3-5 lépésre haladjanak;
- a polgárőrök csak mezei, erdei utakon, gyalogösvényeken közlekedjenek;
- kerüljék az áthaladást megművelt területeken, ültetvényeken;
- nagyobb belátható területet figyeljenek meg, győződjenek meg arról, hogy tartózkodik-e ott valaki, észlelhető-e mozgás vagy rendellenesnek tűnő jelenség;
- célszerű a szolgálat során távcsövet vagy más, a figyelést megkönnyítő eszközt (pl.: teleobjektívvel felszerelt fényképezőgépet) alkalmazni;
- ismeretlen, gyanúsán viselkedő személyről, megfigyelt gépjárműről jegyezzék fel az azonosításhoz szükséges adatokat (pl.: személyleírását, ruházatát, nála levő tárgyakat, érkezésének, távozásának időpontját, gépjármű esetében színét, típusát, rendszámát, észlelési helyét, idejét, közlekedési útvonalát, a benne utazó személyek számát, nemét, személyleírásukat);
- a járőr figyeljen minden szokatlan, gyanúsnak tűnő jelenségre, amely esetlegesen jogsértő cselekmény gyanújára utalhat (pl.: lövések zaja, elhullott állat, szétszórt termény, füst, égett szag stb.). Az észleltekről készítsen a járőr feljegyzést.

59. A természeti és mezőgazdasági területeken megfigyelt rendellenességekről minden esetben tájékoztatni kell az illetékes rendvédelmi szervet, a természetvédelmi hatóságot, továbbá a mezei őrszolgálatot. A fokozottan védett természeti területre való belépéshez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges.

Elhagyott, üresen álló építmények ellenőrzése

60. Az elhagyott, ideiglenesen üresen álló épületek (pl.: üdülők, hétvégi házak, tanyák, ipari létesítmények stb.) célpontjai lehetnek vagyon elleni bűncselekményeknek, ezért a polgárőr szolgálat során azokat célszerű ellenőrizni.

61. A polgárőr egyedül nem ellenőrizhet elhagyott épületet, építményt. Az ellenőrzéskor fokozott elővigyázatosságot tanúsítsanak, a járőr tagjai tevékenységük során semmikor sem téveszthetik egymást szem elől. Amennyiben a kapu, bejárat zárva van, a létesítmény

területére a polgárőr nem léphet be, azonban ha erre lehetősége van, kívülről győződjön meg arról, hogy nem láthatók-e behatolásra, dolgok eltulajdonítására utaló jelek (pl.: betört ablak, felfeszített ajtó, lábnyomok vagy mászási nyomok stb.). Bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén a polgárőr értesítse a rendőrséget, a nyomozó hatóság kiérkezéséig biztosítsa a helyszínt.

62. Amennyiben az épületben idegen személyt talál a polgárőr járőr, ha bűncselekményre utaló körülményt nem észlelnek és a tettenérés feltételei nem állnak fenn, elfogás végrehajtására nem kerülhet sor.

Parkoló gépjárművek ellenőrzése

63. A polgárőrök egyik fontos bűnmegelőzési feladata a gépjárműlopások, gépjárműfeltörések megelőzése. A polgárőr a gépjárműbe való betekintéssel győződjön meg, hogy nem hagytak-e az utastérben olyan tárgyakat (pl.: táskát, egyéb értékes dolgokat), amelyek bűncselekmény elkövetését eredményezhetik, a gépjármű feltöréséhez vezethetnek.
64. Amennyiben a polgárőr veszélyhelyzetet észlel, a szélvédőn helyezzen el a gépjármű feltörések veszélyeire figyelmeztető tájékoztatót (prospektust, szórólapot), és észlelését jegyezze fel.
65. A parkoló gépjárművek zártságának megállapítását az ajtókilincsek megfogásával, a nyitás próbálgatásával nem szabad ellenőrizni. Ha a polgárőr a gépjárműbe betekintéskor azt észleli, hogy az ajtózár nyitott állapotban van, hívjon oda egy vagy két külső, együttműködésre hajlandó személyt, és előttük, mint tanúk előtt, az ajtók ki nyithatók és bezárhatók. A lezárás előtt a polgárőr a gépkocsi műszerfalára helyezzen el egy feljegyzést a történekről és a polgárőrség elérhetőségéről további információk igénylésének esetére. A tanúk nevét, lakcímét és elérhetőségét jegyezze fel, de ezt a lezárt kocsit tulajdonosával nem kell közölni.
66. Abban az esetben, ha az autóriasztó a polgárőr eljárása során megszólal, maradjon a helyszínen, várja meg a tulajdonost, és közölje vele a körülményeket. Azokon a helyeken, ahol lehetséges (pl.: bevásárló központok, szórakozóhelyek stb.), értesíteni kell a tulajdonost.
67. Körözött gépjármű felderítése esetén a rendőrséget azonnal értesíteni kell. A rendőrség ügyeletét fel kell kérni a rendszám, a gépjármű típusa és színe alapján a körözési ellenőrzésre, és ha valóban körözés alatt áll a gépjármű, a helyszínen meg kell várni a rendőrrjárőr kiérkezését.

Gépjármű felismerési rendszer alkalmazása

68. A polgárőrség a rendőrséggel való együttműködés keretében részt vehet a körözött gépjárművek azonosításában. Az azonosított gépjárművekre vonatkozó információkról a polgárőrség a rendőrséget az azonosítást követően haladéktalanul tájékoztatja. A polgárőrök fontos bűnmegelőzési feladataihoz tartozik az ellopott gépjárművek felkutatásában, felderítésében való részvétel. A polgárőr szervezetek a rendőrség és az önkormányzatok támogatásával rendszámfelismerő rendszereket és eszközöket alkalmazhatnak az ellopott gépjárművek felderítésére.

69. Az Országos Polgárőr Szövetség Gépjármű Felderítő Tagozata - továbbiakban OPSZ

GFT - látja el azon polgárőr szövetségek és tagszervezetek érdekvédelmi, - képviselési, érdekvédelemért és tájékoztatási feladatait, amelyek tagszervezetként önkéntesen társultak az országos tagozathoz

70. OPSZ GFT szervezi, koordinálja a tagszervezetek körözött gépjárművek felderítésére, valamint a közlekedésbiztonság javítására irányuló tevékenységét, továbbá segíti a működési és technikai feltételek javítását és a polgárőri munkát. A tagszervezetek a gépjármű felderítő munka mellett ellátják a polgárőri feladatokat is.

Az Országos Gépjármű Felderítő Tagozat tagjainak kötelezettségei

71. Az OPSZ GFT tagjainak kötelezettségei:

- a) A felderítő tagozat tagjai illetéktelen személynek és szervnek nem adhatnak tájékoztatást olyan tényekről, amelyek a szolgálati tevékenység során jutottak tudomásukra, és kiszolgáltatásuk az állam, az együttműködő szerv, az OPSZ GFT munkatársa vagy az állampolgár számára hátrányos, illetve jogellenesen előnyös következményekkel járna.
- b) A tag kötelezettsége, hogy a munkavégzés helyzetéről, a feladatok végrehajtásáról, zavarairól, beavatkozást igénylő eseményekről tájékoztatást adjon a szervezet szerinti közvetlen felügyeletet, irányítást gyakorló vezető részére.
- c) Magasabb szintű vagy az együttműködő hatóság vezetőjének megkeresésére az OPSZ GFT tagjai kötelesek a tevékenységi körükbe tartozó feladatokról a tájékoztatást megadni, és erről a szervezeti felépítés szerinti közvetlen vezetőnek soron kívül beszámolni.

Az adatok nyilvántartása

72. Az adatok nyilvántartása, tárolása, az OPSZ GFT tagszervezeteinél üzemeltetett rendszámfelismerő berendezésekben, informatikai eszközökben történik. A nyilvántartás kezelése számítógépes támogatással történik.

Az adatok gyűjtésének rendje

73. Az adatok gyűjtésére az OPSZ GFT tagnyilvántartásában szereplő tagok jogosultak.

- a) Az adatok gyűjtője köteles gondoskodni arról, hogy az adatgyűjtés során illetéktelen személyek az adatok tartalmáról ne szerezzenek tudomást.
- b) Az adathordozót a feldolgozásig, illetve a feldolgozásra történő átadásig zárható helyen kell tartani.
- c) Az adatok gyűjtése csak a rendszámfelismerő működéséhez szükséges jármű adatok, valamint az együttműködő hatóságok felkérésére rögzített adatok körére terjedhet ki.
- d) A számítógépből papír alapú hordozóra történt adatszolgáltatás esetén a rontott és a felesleges példányokat haladéktalanul meg kell semmisíteni úgy, hogy ezt követően az adatot ne lehessen előhívni. A megsemmisítésnek dokumentáltan kell történnie.
- e) A körözés adataihoz bármelyik polgárőr – jelszóval – hozzáférhet.
- f) A polgárőr szolgálatának ellátása során a gépjármű-körözési nyílt adatokat lekérheti bármely – az országban működő – polgárőr ügyeletről.

Ellenőrzés

74. Az OPSZ GFT vezetősége vagy annak megbízottja (adatvédelmi felelős) időközönként köteles ellenőrizni az adatvédelmi követelmények érvényesülését. Az ellenőrzésről és annak megállapításairól feljegyzést kell készítenie az ellenőrnek. Az adatok helyes

kezelését, a titokvédelem és a nyilvántartások betartásának ellenőrzését az OPSZ infokommunikációs alelnöke látja el.

III. FEJEZET POLGÁRŐR ELJÁRÁSOK SZABÁLYAI

Eljárás helyszín biztosítás esetén

75. A helyszínbiztosítás olyan polgárőr tevékenység, amelyet a polgárőr a bűncselekmények vagy balesetek helyszínén végez a helyszín őrzése, lezárása, a nyomok biztosítása érdekében, mellyel segíti a hatósági eljárás eredményességét. A polgárőr ez irányú tevékenysége a nyomozóhatóság képviselőjének megérkezéséig tart, és a helyszín megváltoztatásának megakadályozására szolgál.
76. A helyszín biztosítását végző polgárőr feladatai:
- tájékozódjon a helyszín körülményeiről, a történekről;
  - köteles - szükség szerint - azonnal értesíteni a mentőket, rendőrséget, tűzoltóságot;
  - köteles elsősegélyben részesíteni azokat, akik az esemény során megsérültek vagy megbetegedtek, illetve más ok miatt segítségre szorulnak;
  - jogosult a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt elfogni;
  - az eseményt észlelőket, továbbá a tanúkat felkérni a helyszínen maradásra;
  - az illetéktelen személyeket felszólítani a helyszínről való távozásra;
  - a helyszínt körülhatárolni, eredeti állapotában megőrizni.
77. A polgárőr a helyszínre érkező rendőrt az alábbi szempontok alapján tájékoztassa a történekről:
- pontosan mikor érkezett a helyszínre, és mit észlelt, milyen volt a helyszín állapota,
  - kiket talált a helyszínen,
  - milyen halaszthatatlan eljárásokat tett, illetve kezdeményezett (elsősegély, kárelhárítás),
  - hova szállították a sérülteket,
  - milyen nyombiztosítási munkát végzett el,
  - ki milyen változtatást tett a helyszínen, mi volt ennek az oka,
  - kik viselkedtek gyanúsán, gyanúját mire alapozza.
78. A helyszín átadása után a polgárőr felkérésre működjön közre a helyszín biztosítás további feladatainak ellátásában. A polgárőr felkérésre közreműködhet nyomon üldözésben. Amennyiben a rendőr járőr erre a közreműködésre felkéri, a továbbiakban a nyomonüldözésben, mint hivatalos személy támogatója járhat el.

Személy- és tárgyleírás készítése

79. A személyleírás az emberre jellemző külső megjelenési jegyek rögzítése annak érdekében, hogy a későbbi azonosítás biztosítható legyen. A személyleírás készítése során a következő jellemzőket szükséges rögzíteni: - neme (férfi/nő), származása (európai, afrikai, arab stb.) - kora, magassága, testsúlya, testalkata - bőrszíne (fehér, kreol, fekete stb.) - haja (szín, sűrűség, hullámos, sima, jellegzetes frizura stb.) - szeme (szín, méret, jelleg), orra (nagy, kicsi, pisze, széles stb.) - füle (fejhez simuló, elálló, kicsi, nagy), álla (szögletes, kerek, kiugró stb.) - arc jellegzetessége (markáns, ráncos, csontos, forradásos, anyajegy van stb.) - bajusza, szakálla (színe, formája stb.) - testtartása (egyenes, hajlott, görbe stb.), mozgása (rendezett, sánta, bizonytalan, csoszogó, darabos stb.)- testrészek jellegzetességei (kéz-, lábcsonkolás, sérülés, forradás, tetoválás, anyajegy stb.)- beszédmódja (akcentus, beszédhiba, hanghordozás stb.) - megszólítása (hogyan szólították társai, neve, gúnyneve) -

viselkedése (nyugodt, határozott, ideges, agresszív, türelmetlen stb.) - egyéb szokások (jobb vagy balkezes, tartás, kényszeredett mozgások, krákogás, pislogás, dohányzás stb.).

80. Fontos lehet a ruházatnak és a nála lévő tárgyaknak a pontos leírása (színe, minősége, stílusa, jellegzetessége). Meg kell figyelni milyen tárgyakat, eszközöket tartott magánál (táska, hátizsák, csomag, fegyver, szerszám, álarc stb.).
81. Gépjárművek leírásánál azokat a jellemzőket kell feljegyezni, melyek alapján az azonosítás lehetséges (rendszáma, típusa, színe, ajtók száma, díszítése, szembetűnő ismertető jegyek stb.).
82. Fontos szabály, hogy a személy vagy tárgyleírást írásban az észlelést követő legrövidebb időn belül el kell készíteni.

Eljárás bűncselekmény észlelése esetén

83. A polgárőr az általa észlelt vagy tudomására jutott bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - tegyen bejelentést a nyomozóhatóságnak. A szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért személyt, ha erre mód van, el kell fogni és a nyomozóhatóságnak haladéktalanul átadni. A bűnelkövetés közben tetten ért személyt szólítsa fel cselekménye abbahagyására, ha erre lehetőség van, akadályozza meg a bűncselekmény elkövetését vagy a bűnös tevékenység folytatását, és a helyszínen tartsa vissza az elfogott személyt, értesítse azonnal a nyomozó hatóságot. A nyomozóhatóság helyszínre érkezéséig biztosítsa a helyszínt.

Eljárás szabálysértés észlelése esetén

84. A polgárőr az általa észlelt vagy tudomására jutott szabálysértésről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – tegyen bejelentést az illetékes hatóságnak, vagy fel jelentést tehet. A polgárőr a szabálysértő személyt szólítsa fel cselekménye abbahagyására.

Eljárás közlekedési baleset helyszínén

85. Közlekedési baleset helyszínén a polgárőrnek a helyszín biztosítás feladatainak ellátásával és szabályainak betartásával kell eljárnia (75-78. pont). A közlekedési baleset helyszínén a polgárőr az alábbiak szerint járjon el:
  - a) a baleset észlelésekor, ha az láthatóan személyi sérüléssel járt, a legfontosabb feladat a mentők, rendőrség, tűzoltóság értesítése;
  - b) a baleseti helyszínelő bizottság kiérkezéséig gondoskodjon az elsődleges intézkedések megtételéről (elsősegélynyújtás, sérültek kiszabadítása, helyszínbiztosítás, tanúk neveinek feljegyzése, a forgalom leállítása, elterelése, folyamatosságának biztosítása stb.);
  - c) segítségnyújtást elmulasztó személyek gépjárműveinek rendszámát jegyezze fel;
  - d) gondoskodjon a vagyonvédelemről, tűzvédelmi szabályok betartásáról;
  - e) gondoskodni kell a gépjárművek áramtalanításáról, a tűzoltó készülékek készen létbe helyezéséről;
  - f) veszélyes árut szállító jármű balesete esetén a tűzoltóság, rendőrség értesítését követően a veszélyhelyzetnek megfelelően a biztonsági szabályok maradéktalan betartásával járjon el (mérgezés-, robbanásveszély, tűzveszély stb.).

85/1. Jelzőőri feladatok ellátása

A polgárőr a közúti közlekedési baleset helyszínén a közlekedés zavartalanságának biztosítása érdekében jogosult jelzőőri feladatok ellátására.

- a) a rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínén a polgárőr a rendőrség megérkezéséig önállóan, azt követően a rendőrség felkérésére és utasításainak megfelelően folytathatja a jelzőőri tevékenységét;
- b) a jelzőőr a tevékenységét legalább 10 méterrel a közúti közlekedési baleset helyszíne előtt látja el;
- c) a polgárőr a rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínére érkezését követően haladéktalanul értesíti a rendőrséget;
- d) az értesítés kiterjed a baleset jellegére, a sérültek számára, valamint arra, hogy a polgárőr megítélése szerint milyen veszélyhelyzet állt elő;
- e) A polgárőr - a polgárőrség és az óvoda, valamint az általános iskola fenntartójával kötött együttműködési megállapodás alapján - jogosult a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelésének elősegítése érdekében az óvodák és általános iskolák közvetlen közelében jelzőőri feladatokat ellátni;
- f) a jelzőőr nappal jelzőtárcsával, éjszaka és korlátozott látási viszonyok esetén piros fényt adó lámpával irányítja a forgalmat. Munkáját egyértelműen látható, illetőleg hallható jelzésekkel köteles összehangolni. A jelzőőrnek és jelzéseinek a megállási látótávolságból folyamatosan láthatóknak kell lenniük;
- g) ha a közúti közlekedési baleset helyszínén a forgalmat jelzőőr irányítja, „Egyéb veszély” jelzőtáblát - jelzőőrre utaló kiegészítő táblával - kell elhelyezni:
  - lakott területen kívül minden esetben,
  - lakott területen, ha a jelzőőr és jelzése 50 méterről folyamatosan és egyértelműen nem látható;
- h) a jelzőőri feladatokat ellátó polgárőr e tevékenysége során megkülönböztető mellényt köteles viselni, amely jól látható Polgárőrség felirattal van ellátva.

Eljárás önveszélyes állapot esetén

86. Az önmaga, vagy mások életét, testi épségét, vagyont veszélyeztető állapotban lévő személyt a polgárőr - ha erre lehetőség van - megakadályozhatja abban, hogy kárt vagy sérülést okozzon.

Öngyilkosságot megkísérlő vagy elkövetni szándékozó személyhez hívjon orvost, értesítse a mentőket és a rendőrséget.

Eljárás közveszéllyel fenyegető bejelentés esetén

87. A polgárőr vagy a polgárőr egyesület telefonjára érkező bármilyen közveszéllyel (robbantás, mérgezés, tűzokozás, közlekedési balesetokozás stb.) való fenyegetés bejelentése esetén a polgárőrnek törekednie kell a fenyegetőszemély minél hosszabb ideig tartó beszélgetésére, melynek során a lehető legrészletesebben tisztázni kell a fenyegetés lényegét, az elkövetés tervezett helyét és időpontját, valamint módját és indokát is. A beszélgetést nem szabad megszakítani, a beszélgetés után a telefonkagylót nem szabad a készülékre visszahelyezni és a vonalat nem szabad más módon megszakítani. A fenyegetőhívás után azonnal bejelentést kell tenni a rendőrségre.

88. A polgárőr a fenyegető tartalmú bejelentés fogadásakor:

- a) őrizze meg nyugalma, viselkedjen higgadtan;
- b) törekedjen a bejelentés minél pontosabb, részletes megjegyzésére (feljegyzésére), kapcsolja be a hangrögzítő berendezést, ha rendelkezik ilyennel;

- c) a bejelentőnek tegyen fel kérdéseket, rosszul hallásra hivatkozva ismételtesse meg vele közléseit, minél hosszabb ideig beszéltesse;
- d) a beszélgetéssel párhuzamosan figyelje meg a háttérből hallható zajokat, a bejelentő beszédének jellegzetességeit.

A polgárőrség a rendőrség felkérésére működjön közre a közveszéllyel fenyegetett helyszín lezárásában, biztosításában.

Eljárás rongálás észlelésekor

89. Különösen közterületen, nyilvános helyen az önkormányzat, a település, a polgárok vagyonát érintő rongálás észlelésekor a közvetlen polgárőr fellépésre akkor kerüljön sor, ha a polgárőrök vagy segítők ténylegesen erőfölényben vannak, és képesek megakadályozni a további rongálást, megfékezni egy esetleges agresszív, támadó magatartású személyt. A rongálást többségében felfokozott idegállapotban lévő agresszív, erőszakos magatartású, legtöbbször ittas vagy bódító szer hatása alatt álló személy(ek) követi(k) el, aki(k) ebben az állapotban a rongálás megakadályozása érdekében fellépő(k) ellen fordulhat(nak).
90. A polgárőrök, amennyiben lehetőségük van a rongálókkal szembeni fellépésre, az alábbiak szerint járjanak el:
- a) szólítsák fel az elkövetőt jogsértő magatartása abbahagyására;
  - b) fizikai erővel, megfogással, lefogással akadályozzák meg a károkozás további folytatását;
  - c) értesítsék a rendőrséget;
  - d) az elkövetőt, elkövetőket tartsák vissza a rendőrség megérkezéséig;
  - e) jegyezzék fel a tanúk neveit és elérhetőségüket;
  - f) amennyiben nincs mód a rongálóval szembeni fellépésre, azonnal értesíteni kell a rendőrséget, a cselekményt - ha erre mód van - bizonyítható módon kell dokumentálni (fénykép, videofelvétel készítése).

A polgárőr eljárása katasztrófa esetén

91. Katasztrófa helyszínén a rendvédelmi szervek (mentő egységek) megérkezése előtt közreműködik az adott helyzetben megteremthető rend és közbiztonság fenntartásában, illetőleg ennek helyreállításában, a helyszínre érkező különböző mentőegységek zavartalan munkájának biztosításában. Közreműködik a forgalom lezárásában, illetve elterelésében, továbbá az élet- és vagyonmentésben.

Eljárás tűz, észlelése esetén

92. Tűz észlelése esetén a polgárőrnek azonnal értesítenie kell a tűzoltóságot, továbbá a veszélyeztetett terület vagy létesítmény lakóit, ha azok a tüzet nem észlelték. Tűz esetén a polgárőr köteles közvetlenül a tűzoltóságot értesíteni, ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek vagy mentőszolgálatnak, illetőleg települési önkormányzat polgármesteri hivatalának is bejelentheti a tüzet.
93. A polgárőr bejelentésében az alábbiakról adjon tájékoztatást:
- a) a tűz észlelésének pontos helye, időpontja;
  - b) milyen anyag ég;
  - c) mi van veszélyeztetve;
  - d) emberélet van-e veszélyben;
  - e) közölje nevét, lakcímét, elérhetőségét, a bejelentésre használt telefonszámát.

94. A polgárőr a tűzoltóság kiérkezéséig a lehetőségek szerint köteles közreműködni az alábbi feladatok elvégzésében:

- a) meg kell kezdeni az élet- és vagyonmentést, és a tűzoltást;
- b) meg kell akadályozni a tűz továbbterjedését;
- c) a tűzoltóság fogadása érdekében ki kell nyitni a létesítmény kerítésének, bejáratának kapuit, közre kell működni a tűzoltást, mentést akadályozó dolgok eltávolításában;
- d) meg kell akadályozni, hogy az élet- és vagyonmentéssel, a tűzoltással kapcsolatos intézkedések alatt illetéktelen személy(ek) a létesítménybe, valamint a lezárt területre bejussanak;
- e) értesíteni kell a létesítmény tulajdonosát, használóját - amennyiben nincs a tűz helyszínén.
- f) Az oltás és a kárelhárítás vezetője utasításainak mindenki köteles eleget tenni.

Eljárás árvíz, esetén

95. Árvízveszély vagy bekövetkezett árvíz esetén a polgárőr közreműködhet a védekezési, veszély-elhárítási és kárfelszámolási feladatok ellátásában, az óvintézkedések betartásának ellenőrzésében, továbbá az élet- és vagyonmentési munkálatokban, a kiürített, lezárt területek őrzésében, vagyontárgyak védelmében.

Eljárás közművek, biztonsági berendezések meghibásodása esetén

96. Víz-, gáz- és villanyvezeték, egyéb veszélyes anyagot továbbító vezeték, ezek mű tárgyai, továbbá közúti, vasúti irányítási, vízi közlekedési biztonsági berendezések közveszéllyel fenyegető hibája, megrongálódása esetén a polgárőr haladéktalanul értesítse az üzemeltető szervezetet, illetve az illetékes jegyzőt. Szükség esetén működjön közre a terület lezárásában, őrzésében.

97. Eljárás közművek meghibásodása esetén:

- a) tájékozódni kell arról, nincs-e vagy kerülhet-e valaki közvetlen életveszélybe;
- b) víz-vagy gázömlés esetén különösen a pincékre, szuterénekre, alagsori helyiségekre kell kiemelt figyelmet fordítani;
- c) a veszélyeztetett épületekben a főcsapokat (gáz, víz) el kell zárni, az elektromos áram főkapcsolóit pedig ki kell kapcsolni;
- d) a bekövetkezett rendkívüli eseményről azonnal értesíteni kell a közüzemi szolgáltató ügyeletét, és amennyiben a meghibásodás jellege, a veszélyeztetett terület nagysága, az élet és vagyonmentés indokolja a rendőrséget, a mentőket és a tűzoltóságot is értesíteni kell;
- e) amennyiben a veszély nagysága indokolja, meg kell kezdeni az élet- és vagyonmentést;
- f) ellenőrizni kell a veszély jellegének megfelelő biztonsági rendszabályok betartását, figyelmeztetni a tilalmakat megsérteni szándékozókat (pl.: gázömlés esetén robbanó- és villamosmotorok beindítása, dohányzás, nyílt láng használata szigorúan tilos!);
- g) gázömlés esetén a személyek menekítési irányát széllel szemben kell kijelölni;
- h) a polgárőr a rendőr helyszínre érkezése előtt kezdeményezze a veszélyeztetett terület körbezárását;
- i) szükség esetén intézkedni kell a gyalogos és gépjárműforgalom elterelésére;
- j) a polgárőr a rendőrség felkérésére működjön közre a terület zárásában, a forgalom terelésében, a rend fenntartásában.

Közreműködés eltűnt gyermek vagy időskorú felkutatásában

98. Eltűnt személy felkutatását a rendőrség megérkezéséig a polgárőr (a polgárőr csoport) önállóan is megkezdheti. A rendőrség helyszínre érkezését követően a kutatásban a rendőrségi kötelék parancsnoka által meghatározottak szerint kell közreműködni.

Segítségnyújtás közterületen, nyilvános helyen

99. Figyelő-jelző járőrszolgálatot teljesítő polgárőr járőr nyújtson segítséget (elsősegélyt) a közterületen azoknak a személyeknek, akik betegség, baleset, rosszullet vagy kábítószer hatása miatt magatehetetlen állapotba kerültek, és orvosi segítségre szorulnak. A segítségre szoruló személyt a polgárőr, ha erre mód van, kérdezze meg, hogy mi történt vele, milyen betegségben szenved, milyen panaszai vannak, ha szükséges, és erre van lehetőség, részesítse elsősegélyben, majd értesítse a mentőket, vagy hívjon orvost. A mentőket (orvost) tájékoztassa a magatehetetlen személy által elmondottakról, illetve a történekről. A kábítószer használó személy rosszullete esetén fontos, hogy kizárólag orvos vagy mentő segíthet.

Eljárás halálesetnél

100. Polgárőr szolgálat közben észlelt, nyilvános helyen bekövetkezett halálesetről értesíteni kell a rendőrséget, majd gondoskodni a helyszín biztosításáról mindaddig, amíg a rendőrhatalóság megérkezik. Nyilvános helyen történt halálesetnél a halottat le kell takarni.

Eljárás talált tárgy esetén

101. Elhagyott dolog találása esetén azt a polgárőr lehetőleg tanúk jelenlétében vizsgálja át, és szolgáltatassa be az önkormányzat jegyzőjéhez. A beszolgáltatásról készült kétpéldányos jegyzőkönyv egyik példányát a polgárőr kérje el és őrizze meg.
102. Abban az esetben, ha a talált dolog, gyanús csomag, lőfegyver, gáz- és riasztófegyver, légfegyver, ipari robbanóanyag, lőszer, pirotechnikai anyag vagy eszköz, pszichotróp anyag, közbiztonságra veszélyes egyéb tárgy, (illetve gyaníthatóan veszélyes csomag),
- mozgatásuk, átvizsgálásuk tilos, ezekről értesíteni kell a rendőrséget, és kiterjedésükig őrizni kell a bejelentett tárgyat
  - ha a talált dolog rendőrség által kibocsátott okmány, hatósági jelzés, ezeket a rendőri szervekhez kell beszolgáltatni. A beszolgáltatásról két példányban jegyzőkönyv készül, melynek egyik példányát a polgárőr kapja.

Eljárás elhagyott robbanó-, sugárzó és mérgező anyag találása esetén

103. Elhagyott robbanószerkezet, robbanóanyag, sugárzó és mérgezőanyag találása esetén, vagy ha feltételezhető, hogy a talált csomag ilyen anyagot vagy szerkezetet tartalmaz, a polgárőr értesítse a rendőrséget (tűzszerészeket). A rendőr (tűzszerész) helyszínre érkezéséig biztosítsa a helyszínt, és gondoskodjon az élet- és vagyonbiztonság megővéséről.

Eljárás állati tetem és sérült állat találása esetén

104. Ha a polgárőr közterületen állati tetemet vagy sérült állatot talál, erről értesítse az elszállításra kijelölt szervezetet vagy a helyi önkormányzat jegyzőjét.

Képrögzítés közterületen, nyilvános helyen

105. A bűnmegelőzés érdekében a polgárőr szolgálatban alkalmazott képrögzítés során be kell tartani az erre vonatkozó alapvető adatvédelmi szabályokat. A képrögzítő berendezések (fényképezőgép, videokamera) használata során be kell tartania a személyes adatok védelméhez fűződő jogot, az érintett személyiségi jogait.

A bűnmegelőzés érdekében történő képrögzítés alkalmazásának jogszabályi lehetőségei:

- a) közterületen, nyilvános helyen bárki korlátozás nélkül fényképezhet;
- b) nem sért jogszabályt a tárgyról (pl.: elhagyott vagy közlekedő gépkocsi, hulladéklerakó, megrongált eszköz stb.), utcarészletről, az ott közlekedő tömegről, rendezvény közönségéről, annak mozgásáról, tevékenységéről készített felvétel;
- c) a „képmás-jellegű” felvételeket az érintettek hozzájárulása nélkül nyilvánosságra hozni nem szabad (pl.: nem mutathatók meg családtagoknak, barátoknak, nem közölhetők a médiában);
- d) a polgárőr által személyről készített képfelvételek az adott eseményhez kapcsolódóan csak az eljárásra jogosult hatóság részére, annak kifejezett kérésére adhatók át. A képfelvétel bizonyítékként való felhasználása is nyilvánosságra hozásnak minősül, de ez már a hatóság jogköre.

IV. FEJEZET A POLGÁRŐR SZERVEZETEK TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI

A polgárőr tevékenység területei

106. A polgárőr mozgalom fő iránya a bűnözés elleni fellépés, a bűnmegelőzés, ezen belül különösen a vagyonvédelem, a gyermek-és ifjúságvédelem, a kábítószer fogyasztás visszaszorítása, a közlekedés biztonsága, valamint a környezetvédelem és a katasztrófavédelem társadalmi feladatainak megvalósításában való közreműködés.

107. A polgárőr mozgalom célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a polgárőr egyesületek, területi szövetségek tevékenysége kiterjedhet:

- a) a polgárőrök közbiztonsági alapképzésére, folyamatos továbbképzésére;
- b) rendszeres egyesületi foglalkozások keretében az egyesületi tagok és a lakosság részére közbiztonsági vonatkozású tájékoztató előadások, bemutatók, kiállítások, tanácsadások szervezésére;
- c) bűnmegelőzési, közlekedésbiztonsági, természet- és környezetvédelmi, katasztrófavédelmi kiadványok terjesztésére;
- d) a közbiztonság, az önkormányzat, a rendőrség megítéléséről lakossági vélemények közvetítésére a helyi önkormányzati és állami szervek fórumain;
- e) iskolai bűnmegelőző nevelőmunkában való részvételre;
- f) a polgárőrök testedzésének támogatására, a tömegsport népszerűsítésére;
- g) az egyesület működési körzetében közbiztonsági célú álló és mozgó figyelő-jelző szolgálat működtetésére;
- h) lakókörnyezeti közösségek biztonságát, önvédelmi jellegű együttműködését biztosító mozgalmak (pl.: Szomszédok Egymásért (SZEM) stb.) támogatására;
- i) polgári védelmi tevékenységgel összefüggő biztonsági feladatok ellátásában való közreműködésre;
- j) a közbiztonságra, a közegészségügyre, a közterületek igénybevételére, a természet-és környezetvédelemre, a katasztrófa elhárításra vonatkozó kedvezőtlen jelenségek feltárására, folyamatos figyelemmel kísérésére;

- k) a lakóközösségek által magánereüből létesített vagy más jellegű vagyonvédelmi biztonsági jelzőberendezések diszpécserközpontjainak felügyeletére, szükség esetén az eljárásra jogosult hatóságoknál intézkedések kezdeményezésére;
- l) intézkedő rendőr, más rendvédelmi szerv tagja vagy közfeladatot ellátó személy részére közvetlen segítségnyújtásra;
- m) lakossági vagy más rendezvényeken rendezői feladatok ellátására;
- n) katasztrófavédelmi és kárelhárítási munkálatok végzésére.

108. A polgárőr szervezet tevékenységi területeit a helyi lakossági, önkormányzati és rendőrségi igények figyelembevételével a kiválasztott tevékenységi területek feladatainak ellátása érdekében önállóan határozza meg. A kiválasztott tevékenységi területek feladatainak ellátása érdekében a polgárőr szervezet szakcsoportokat, munkabizottságokat, szekciókat (pl.: oktatási, propaganda, médiafelelősi, bűnmegelőzési, ifjúságnevelési, közlekedésbiztonsági, baleset-megelőzési, környezetvédelmi, katasztrófavédelmi, ügyelet-felügyeleti, közterületi figyelő-jelző, vagyonvédelmi, gépjármű felderítési, SZEM stb.) hozhat létre.

V. FEJEZET A POLGÁRŐR SZERVEZETTEL ÉS TAGJAIVAL SZEMBENI ELVÁRÁSOK

A polgárőr szervezettel szembeni elvárások

109. A polgárőr mozgalmat az önkéntesség, a törvényesség, az emberi jogok messzemenő tiszteletben tartása, az ellenszolgáltatás nélkül végzett közösségi tevékenység, a bizalomra épülő felelősségvállalás és a politikai semlegesség jellemzi. A polgárőr szervezettel szembeni alapvető követelmények, hogy:
- a) tegye lehetővé a közbiztonság megszilárdításáért önként tenni akaró állampolgárok szervezett és célirányos részvételét a bűnözés elleni fellépés, a bűnmegelőzés, a közlekedésbiztonság, a gyermek-és ifjúságvédelem, a kábítószer fogyasztás vissza szorítása, a katasztrófa- és környezetvédelem feladatainak megvalósításában;
  - b) kapcsolódjon be a célkitűzéseivel azonos tevékenységet végző állami, önkormányzati és más társadalmi szervek, szervezetek munkájának népszerűsítésébe;
  - c) biztosítson teret az állampolgárok közbiztonsági ismereteinek bővítéséhez;
  - d) járuljon hozzá a települések (lakókörnyezet) közbiztonságának fenntartásához, a polgárok személy- és vagyonbiztonságát veszélyeztető cselekmények, események megelőzéséhez, ezáltal szubjektív biztonságérzetük javításához;
  - e) képviselje az állampolgárok legszélesebb rétegeit a helyi, területi önkormányzati, rendőrségi, bűnmegelőzési és társadalmi bizottságokban;
  - f) érdekképviselői tevékenységével, valamint tagjai és a lakosság mozgósításával segítse elő a helyi önkormányzat feladatkörébe tartozó, a közbiztonság javítására irányuló törekvéseket;
  - g) az állampolgárokat megillető jogi lehetőségek lehető legszélesebb kihasználásával nyújtson segítséget a közbiztonság fenntartásával, javításával hivatásszerűen foglalkozó szervek munkájához.
110. A polgárőr szervezet határolódjon el az erőszak, az önbíráskodás, a másokat sértő provokatív magatartás, a felfegyverkezés, a félkatonai jellegű szervezeti és működési struktúrák, a politikai érdekeket szolgáló megnyilvánulások minden formájától.

A polgárőrrel szembeni elvárások

111. Polgárőr lehet minden büntetlen előéletű magyar vagy Magyarországon letelepedett, illetve magyarországi tartózkodási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgár, aki:
- a mozgalom célkitűzéseivel egyetért,
  - azok megvalósítása érdekében önként, díjazás nélkül, szabadidejében tenni kíván,
  - a polgárőr egyesület felveszi tagjai közé, és sikeres polgárőr alapismereti vizsgát tett.
112. A polgárőr szervezet számára jelentős erkölcsi támogatást nyújtó jogi vagy természetes személyek a közgyűlés döntése alapján a polgárőr mozgalom (egyesület, szervezet) pártoló tagja címet nyerhetik el. A pártoló tagságot a szervezet oklevéllel ismeri el. A polgárőr szervezet a polgárőr mozgalom érdekében kifejtett tevékenysége, közéleti szereplése alapján tiszteletbeli tag címet adományozhat.

A polgárőrrel szemben támasztott követelmények

113. A polgárőr:
- aktívan vegyen részt egyesületének munkájában, vállaljon szerepet a mozgalom célkitűzéseinek megvalósításában, a polgárőr szolgálatok teljesítésében;
  - tekintse fontos feladatának a szűkebb és tágabb környezetében élők egymás iránti tiszteletre, megbecsülésre ösztönzését, az egymás érdekeit figyelembe vevő korrekt emberi kapcsolatok kialakítását;
  - érezzen felelősséget szűkebb és tágabb környezete biztonságáért, nyugalmaért, vállaljon kezdeményező szerepet annak megvalósításában;
  - ne valljon magáénak, ne fogadjon el, és ne terjesszen szélsőséges nézeteket, utasítson el bármilyen, a nemzeti kisebbséghez vagy etnikai hovatartozáshoz, vallási meggyőződéshez, nemhez, fajhoz kapcsolódó diszkriminatív magatartást vagy megnyilvánulást;
  - ápolja a polgárőr mozgalomra, egyesületek életére jellemző bajtársi szellemet, képviselje a közbiztonság érdekeit minden társadalmi fórumon, bajbajutott társainak nyújtson minden törvényes eszközzel segítséget;
  - támogassa a közbiztonság fenntartása érdekében hivatásszerűen tevékenykedő állami és önkormányzati szervek munkáját, működjön közre a közösség érdekeit szolgáló kezdeményezések felkarolásában;
  - ne képviseljen olyan nézeteket, eszméket, amelyek a lakosság nyugalmaival, a közbiztonság fenntartásával ellentétesek;
  - vegyen részt a környezetében észlelt, a társadalmi együttélést megzavaró, annak normáiba ütköző magatartásformák, jelenségek megelőzésében, működjön közre azok elhárításában.

A fenti előírások ismételt szándékos vagy gondatlan megszegését a polgárőr egyesület belső szabályzata etikai vétségnek minősítheti.

A polgárőr jogai és kötelezettségei

A polgárőr jogai

114. A polgárőr a magyar állampolgárt megillető jogok, és kötelezettségek keretében végzi önkéntes bűnmegelőzési szolgálatát. A polgárőrnek joga:
- bűncselekményen tetten ért személyt elfogni, és az intézkedésre jogosult hatóság képviselőinek megérkezéséig a helyszínen visszatartani;
  - a jogos védelmi és végszükségi helyzetben saját és mások személyét, vagyonát az adott helyzetnek megfelelően megvédeni.

115. A polgárőr:

- a) a hivatalos személy támogatójára vonatkozó jogi védelemben részesül, amikor a közbiztonság fenntartását végző rendvédelmi szerv tagjának jogszerű intézkedéséhez nyújt segítséget;
- b) közfeladatot ellátó személyre vonatkozó jogi védelemben részesül, amikor a rendőrséggel kötött együttműködési megállapodás alapján közfeladatnak minősülő tevékenységet folytat.

A polgárőr kötelezettségei

116. A polgárőr köteles az alábbiaknak eleget tenni:

- a) a polgárőr mozgalom célkitűzéseit, az egyesület által felvállalt feladatok megvalósítása érdekében aktív tevékenységet folytatni;
- b) a polgárőr szervezet saját és ideiglenes használatra kapott vagyontárgyait a tőle elvárható gondossággal megővni, azokat rendeltetésszerűen használni;
- c) az általa észlelt vagy tudomására jutott bűncselekményekről, valamint a közbiztonságra káros következményekkel fenyegető cselekményekről az abban eljárni illetékes hatóságot haladéktalanul értesíteni;
- d) felkérésre segítséget nyújtani az eljáró hivatalos szervek munkájához;
- e) a rendvédelmi vagy más szervekkel történő együttműködés során tudomására jutott állami, szolgálati és üzleti titkot megőrizni.

VI. FEJEZET A POLGÁRŐRÖK KÉPZÉSE, TOVÁBBKÉPZÉSE

Alapismereti képzés

117. A polgárőr egyesületbe jelentkező (polgárőr jelölt) alapismereti képzésen köteles részt venni, majd bizottság előtt letett sikeres alapismereti vizsgát követően nyerheti el a polgárőr címet, veheti át az OPSZ polgárőr igazolványát és láthat el önállóan polgárőr szolgálatot.

118. A polgárőr alapismereti képzés keretében szervezett tanfolyam alatt a polgárőr jelöltek megismerkednek:

- a) a Pötv. rendelkezéseivel a közbiztonság érdekében elvárt állampolgári jogokkal és kötelezettségekkel;
- b) a Polgárőrség Szolgálati Kézikönyvével;
- c) a közbiztonság, közrend fogalmával, tartalmával;
- d) az általános és az egyesület működési területének közbiztonsági helyzetével;
- e) az állampolgárok biztonsága érdekében hivatásszerűen dolgozó rendvédelmi és más szervek felépítésével, jogállásával, kötelezettségeivel, működési rendjével;
- f) a polgárőr mozgalom célkitűzéseivel;
- g) a polgárőr tevékenység tartalmával, feladataival, etikai szabályokkal;
- h) a különböző szakfeladatok (pl.: bűnmegelőzési, közlekedési, ifjúságvédelmi, propaganda stb.) sajátosságaival, eljárási szabályaival, módszereivel.

119. Az alapismereti képzés tematikáját az OPSZ komplex oktatási terve határozza meg.

Az írásbeli kérdéseket az OPSZ oktatási Bizottsága állítja össze a Polgárőr Alapismeretek tansegédlet alapján.

Az alapképzést a jelentkezők létszámától függően, de legalább negyedévente egyesületi szinten kistérségenként a megyei szövetség szervezi.

A beiskolázásért az egyesület elnöke a felelős. Az alapképzésben résztvevők az oktatást követően írásbeli vizsgát kötelesek tenni, melyről tanúsítványt kapnak.

Polgárőr továbbképzés

120. A polgárőrök továbbképzése két típusú továbbképzési rendszer keretében történik. Az első típusú, egy általános jellegű továbbképzés, valamennyi alapképzésben részesült polgárőr számára szükség szerint, de legalább 5 évente kötelező. A továbbképzés célja a már megszerzett ismeretek felfrissítése, ismeretbővítés, a polgárőrséget érintő jogszabályi változások egységes értelmezése, gyakorlati alkalmazása. A továbbképzés tematikáját az OPSZ oktatási Bizottsága készíti el, és továbbítja a szervezésért felelős megyei szövetségek felé. A továbbképzésről a polgárőr tanúsítványt kap, vizsga nincs. A továbbképzés második típusa, emeltszintű szakmai képzés, melynek keretében az oktatási és gyakorlati tréning néhány kiemelt jelentőségű tevékenységre, mint közlekedési jelző őri szolgálat ellátására, konfliktuskezelés, gázspray használatára, polgárőr járőrvezetői, polgárőr mobilegység vezetői, közlekedési, környezetvédelmi, karitatív, gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátására ad felkészítést. Az emelt szintű továbbképzésben résztvevők bizottság előtt szóbeli vizsgát tesznek, melyről tanúsítványt kapnak.

Polgárőr vezetőképzés

121. A polgárőr vezetők képzését az OPSZ által működtetett Polgárőr Akadémia szervezi, melyben részt vesz az IRM Rendészeti és Bűnmegelőzési Intézet. A vezetők képzésére a megyei szövetségek elnökeinek jelölése alapján történik a beiskolázás.

VII. FEJEZET EGYÉB RENDELKEZÉSEK

A polgárőr tevékenység népszerűsítése

122. A polgárőr mozgalom népszerűsítése, eredményeinek ismertetése, a nyilvánosság biztosítása érdekében a polgárőr szervezetek:
- kiadványokat készíthetnek;
  - újságot, folyóiratot indíthatnak;
  - kezdeményezhetik az írott és elektronikus sajtóban a rendszeres megjelenésüket;
  - nyilvános rendezvényeket szervezhetnek;
  - időszakonként működésükről tájékoztatókat készíthetnek az önkormányzatok, a rendvédelmi szervek részére.
123. A szövetségek tagegyesületeik, tagjaik részére a szövetségi élethez szükséges információk rendelkezésre bocsátása, a mozgalom tapasztalatainak széleskörű megismertetése, a polgárőr feladatok ellátásához ajánlások vagy kötelező érvényű előírások közzététele érdekében körlevelet, tájékoztatót, hírlevelet bocsáthatnak ki.

A polgárőr tevékenység tervezése

124. A polgárőr egyesület (a megyei és budapesti szövetségek) a területén végzendő polgárőr tevékenységet, annak területei szerint, előre éves munkatervbe rögzítse. A munkaterv tartalmazza a polgárőr mozgalom célkitűzéseinek megvalósítása érdekében végrehajtandó feladatokat, azok felelőseit, a határidőket, valamint a rendezvények tervét. A munkaterv egy példányát tájékoztatás érdekében a területi szövetség részére meg kell küldeni.

A polgárőr szolgálat tervezése

125. A polgárőrök szolgálatát név szerint, a feladatok, a hely és az időpontok feltüntetésével hetente, kéthetente vagy havonta előre kell tervezni, és az egyesület szolgálatáért felelős megbízottjának kell hitelesítenie. A szolgálat-tervezet ugyanakkor folyamatosan vezethető, a szükségnek és az igényeknek megfelelően bármikor kiegészíthető vagy módosítható úgy, hogy abban a tervezett szolgálat minden esetben előre rögzítésre kerüljön.

A végrehajtott polgárőr szolgálat nyilvántartása

126. A végrehajtott polgárőr szolgálatot a név, hely, idő, feladat, eredmények feltüntetésével külön nyilván kell tartani. A nyilvántartó könyvet (lapot) az egyesület ügykezelési rendje szerint az utolsó bejegyzés időpontjától számított 5 évig meg kell őrizni.

Beszámoló készítése az elvégzett munkáról

127. A polgárőr egyesület az elvégzett munkájáról évente beszámolót készít, amelyben tájékoztatást ad taglétszámának alakulásáról, tevékenységi területei szerint a teljesített polgárőr szolgálatról (önállóan, más szerv tagjaival hány esetben, hány fővel, milyen szolgálatot láttak el és milyen eredményeket értek el), a bűnmegelőzési, tájékoztató propagandamunkáról, a rendezvényekről és a gazdálkodásról. Az éves beszámolót a területileg illetékes önkormányzat, a helyi rendőri szerv és a területi szövetség részére meg kell küldeni.

VIII. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

128. A Polgárőrség Szolgálati Kézikönyvének használata során az egyes nem részletezett kérdésekben a Polgári Törvénykönyv, az Egyesülési Jogról és a Polgárőrségről, továbbá a Büntető Törvénykönyv és a Büntetőeljárásról, valamint a Közhasznú Szervezetekről szóló törvények egyes rendelkezéseit kell meg felelően alkalmazni.
129. A Kézikönyvet együtt kell kezelni az OPSZ alapszabályzatával, az OPSZ Szervezeti és Működési Szabályzatával, továbbá az OPSZ Etikai Kódexével.
130. A Kézikönyvben foglaltak oktatását minden szervezet és egyesület a hatályba lépés előtt szervezze meg és soron kívül hajtsa végre.
131. Az OPSZ elnökségének Eln40/2009. sz. határozatával 2009. szeptember 25-én elfogadott, módosított Kézikönyvben közzétett Szolgálati Szabályzat 2009. november 2-án lép hatályba.

Budapest, 2009. szeptember 25.

Dr. Túrós András
OPSZ elnök

POLGÁRŐR SZOLGÁLATI JELVÉNY

A polgárőr szolgálati jelvény leírása:
Mérete: 50 x 60 mm

Formája: a Kossuth címer pajzsával megegyező forma

Alapszín: világoskék, széleken arany színű keretben,

-középső részén: a polgárőrség emblémája van elhelyezve,

-alsó részén: középen keresztben nemzeti színű szalagsáv és alatta pedig hatjegyű azonosító szám található.

A szolgálati jelvényt a polgárőrnek szolgálati tevékenysége során formaruhája felső részén a baloldalon lévő POLGÁRŐRSÉG felirat alatt kell viselnie.

Az OPSZ elnökségének döntése értelmében a területenkénti számtartományok az alábbiak:

OPSZ:	000001-000300
Budapest:	000301-020000
Bács-Kiskun megye:	020001-030000
Baranya megye:	030001-040000
Békés megye:	040001-050000
Borsod-Abaúj-Zemplén megye:	050001-070000
Csongrád megye:	070001-080000
Fejér megye:	080001-090000
Győr-Moson-Sopron megye:	090001-100000
Hajdú-Bihar megye:	100001-110000
Heves megye:	110001-120000
Jász-Nagykun-Szolnok megye:	120001-130000
Komárom-Esztergom megye:	130001-140000
Nógrád megye:	140001-150000
Pest megye:	150001-170000
Somogy megye:	170001-180000
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye:	180001-200000
Tolna megye:	200001-210000
Vas megye:	210001-220000
Veszprém megye:	220001-230000
Zala megye:	230001-240000

A POLGÁRŐRSÉG FORMARUHÁI

A polgárőrség formaruhája a magyar honvédség, a rendvédelmi szervek vagy más hatóság tagjainak egyenruhájához való hasonlósága miatt megtévesztésre nem lehet alkalmas. Az egyes formaruhákon hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rangjelzést nem szabad használni. A felső ruházatokon elől a bal mell közepén és a hátsó részén közepén kell elhelyezni a POLGÁRŐRSÉG feliratot. A baseball sapkán szintén a POLGÁRŐRSÉG feliratot elől, közepén kell elhelyezni. A polgárőrség emblémája a ruházat bal, felső új részén helyezhető el, ujjatlan ruházati cikk esetében jobboldalt mell közepén.

A polgárőrség formaruhái a mellékelték lehetnek.

Tavaszi-őszi sötétkék színű dzseki POLGÁRŐRSÉG felirattal, emblémával

Kék mellény POLGÁRŐRSÉG felirattal, emblémával Fehér póló POLGÁRŐRSÉG felirattal

Ing (rövid- vagy hosszú ujjú, fehér vagy világoskék színű) POLGÁRŐRSÉG felirattal és emblémával ellátva, baseballsapka POLGÁRŐRSÉG felirattal

Láthatósági mellény, sárga színű, elől és hátul két fényvisszaverő csíkkal és POLGÁRŐRSÉG felirattal ellátva

Téli sötétkék színű dzseki POLGÁRŐRSÉG felirattal, emblémával

A POLGÁRŐRSÉG GÉPJÁRMŰVEIN FELIRATOK, EMBLÉMÁK ELHELYEZÉSÉNEK RENDJE

A polgárőrségről szóló 2006. évi LII. törvény 3. §. (2) bekezdésben meghatározottak alapján a polgárőr hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést, vagy címet, rangjelzést nem használhat, illetve gépjárművén csak a polgárőrség feliratot helyezheti el.

A polgárőr szolgálatra használt gépjárműveken a polgárőrséghez tartozást szimbolizáló jelöléseket az alábbiak szerint kell elhelyezni:

A gépjármű oldalán (az ajtó középmagasságában) és a motorháztetőn a „POLGÁRŐRSÉG” feliratot matrica vagy festés segítségével

A gépjármű jobb- és baloldali első ajtaján közepén a „POLGÁRŐRSÉG” feliratot és az OPSZ vagy a polgárőr egyesület emblémáját

A gépjármű tetején keresztben „POLGÁRŐRSÉG” feliratú, folyamatosan fehér fényt adó lámpatestet, fényhidat

Tartalom

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	3
<i>A polgárőrség Szolgálati Kézikönyvének rendeltetése</i>	3
<i>A Kézikönyv hatálya</i>	3
<i>A Polgárőrök jogállása és védelme</i>	3
<i>A Polgárőrség együttműködése a Pótv. Alapján</i>	3
<i>A szolgálati fellépés szabályai</i>	4
<i>A polgárőr tevékenység alapvető feladatai</i>	5
<i>Polgárőr szolgálat</i>	5
<i>Segítségnyújtási, értesítési, és közreműködési kötelezettségek</i>	6
<i>Bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása</i>	6
<i>Beavatkozás jogtalan támadás és végszükség esetén</i>	7
<i>Birtokvédelem jogos önhatalommal</i>	8
<i>Igazoltatás kezdeményezése</i>	8
<i>Feljelentés bűncselekmény vagy szabálysértés miatt</i>	8
<i>Felvilágosítás adás</i>	9

II. FEJEZET

A POLGÁRŐR KÖZTERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI SZOLGÁLATA ELLÁTÁSÁNAK SZABÁLYAI

	9
<i>Figyelő-jelző szolgálat</i>	9
<i>Felkészülés a szolgálatra</i>	10
<i>Feladatok a szolgálat megkezdése előtt</i>	10
<i>Közös szolgálat ellátása</i>	11
<i>A polgárőr felszerelése</i>	11
<i>A könnygázszóró palack használatának szabályozása</i>	12
<i>A polgárőrség gépjárművein feliratok, emblémák, címerek elhelyezésének rendje</i>	13
<i>A polgárőr szolgálat ellátása</i>	13
<i>Jelenlét a közterületeken</i>	13
<i>Jelenlét a természeti és mezőgazdasági területen</i>	14
<i>Elhagyott, üresen álló építmények ellenőrzése</i>	14
<i>Parkoló gépjárművek ellenőrzése</i>	15
<i>Gépjármű felismerési rendszer alkalmazása</i>	15
<i>Az Országos Gépjármű Felderítő Tagozat tagjainak kötelezettségei</i>	16
<i>Az adatok nyilvántartása</i>	16
<i>Az adatok gyűjtésének rendje</i>	16
<i>Ellenőrzés</i>	16

III. FEJEZET

POLGÁRŐR ELJÁRÁSOK SZABÁLYAI

	17
<i>Eljárás helyszín biztosítás esetén</i>	17
<i>Személy- és tárgyleírás készítése</i>	17
<i>Eljárás bűncselekmény észlelése esetén</i>	18
<i>Eljárás szabálysértés észlelése esetén</i>	18
<i>Eljárás közlekedési baleset helyszínén</i>	18
<i>Jelzőőri feladatok ellátása</i>	19
<i>Eljárás önvészélyes állapot esetén</i>	19
<i>Eljárás közveszéllyel fenyegető bejelentés esetén</i>	19
<i>Eljárás rongálás észlelésekor</i>	20
<i>A polgárőr eljárása katasztrófa esetén</i>	20

<i>Eljárás tűz észlelése esetén</i>	20
<i>Eljárás árvíz esetén</i>	21
<i>Eljárás közművek, biztonsági berendezések meghibásodása esetén</i>	21
<i>Közreműködés eltűnt gyermek vagy időskorú felkutatásában</i>	22
<i>Segítségnyújtás közterületen, nyilvános helyen</i>	22
<i>Eljárás halálesetnél</i>	22
<i>Eljárás talált tárgy esetén</i>	22
<i>Eljárás elhagyott robbanó-, sugárzó és mérgező anyag találása esetén</i>	22
<i>Eljárás állati tetem és sérült állat találása esetén</i>	22
<i>Képrögzítés közterületen, nyilvános helyen</i>	23

IV. FEJEZET

A POLGÁRŐR SZERVEZETEK TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEI	23
<i>A polgárőr tevékenység területei</i>	23

V. FEJEZET

A POLGÁRŐR SZERVEZETTEL ÉS TAGJAIVAL SZEMBENI ELVÁRÁSOK	24
<i>A polgárőr szervezettel szembeni elvárások</i>	24
<i>A polgárőrrel szembeni elvárások</i>	25
<i>A polgárőrrel szemben támasztott követelmények</i>	25
<i>A polgárőr jogai és kötelezettségei</i>	25
<i>A polgárőr jogai</i>	25
<i>A polgárőr kötelezettségei</i>	26

VI. FEJEZET

APOLGÁRŐRÖK KÉPZÉSE, TOVÁBBKÉPZÉSE	26
<i>Alapismereti képzés</i>	26
<i>Polgárőr továbbképzés</i>	27
<i>Polgárőr vezetőképzés</i>	27

VII. FEJEZET

EGYÉB RENDELKEZÉSEK	27
<i>A polgárőr tevékenység népszerűsítése</i>	27
<i>A polgárőr tevékenység tervezése</i>	27
<i>A polgárőr szolgálat tervezése</i>	28
<i>A végrehajtott polgárőr szolgálat nyilvántartása</i>	28
<i>Beszámoló készítése az elvégzett munkáról</i>	28

VIII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	28
---------------------------	----

A polgárőrségről szóló 2006. évi LII. Törvény a 2009. évi LXXXIV. törvényben szereplő módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva	29
AZ ORSZÁGOS POLGÁRŐR SZÖVETSÉG ALAPSZABÁLYA	33

MELLÉKLETEK

<i>A polgárőr szolgálati jelvény</i>	57
<i>A polgárőrség formaruhái</i>	58
<i>A polgárőrség gépjárművein feliratok, emblémák elhelyezésének rendje</i>	63